

Тема 3. Дипломатичні документи

Олена Войтюк
kmvpm_vos@ztu.edu.ua

Питання до розгляду:

- ✓ Дипломатична кореспонденція.
- ✓ Дипломатичне листування.
- ✓ Ноти.
- ✓ Меморандуми.
- ✓ Комюніке.
- ✓ Пам'ятна записка, візитна картка та інші дипломатичні документи.
- ✓ Доставка дипломатичної кореспонденції.
- ✓ Зберігання дипломатичної кореспонденції.
- ✓ Значення офіційних запитів та відповідей у міжнародних переговорах.
- ✓ Дипломатичні паспорти та візи.
- ✓ Акредитаційні листи.

Дипломатичне листування

Дипломатичні документи – одні із форм дипломатичної діяльності держави, яка спрямована на реалізацію цілей і завдань її зовнішньої політики

Дипломатична кореспонденція - інструмент комунікації у міжнародних відносинах

- ✓ офіційно обмінюватися інформацією, заявами і пропозиціями,
- ✓ документувати домовленості,
- ✓ фіксувати позиції сторін між урядами та дипломатичними представництвами.

Дипломатичне листування

відображає сутність дипломатичної роботи

мова оформлення дипломатичних документів

- ❖ МЗС і посольства (формально) мають право здійснювати дипломатичне листування рідною мовою своєї держави;
- ❖ дипломатичне листування може проводитися за згодою з міністерством закордонних справ або посольством третьою мовою, такою як англійська або французька;
- ❖ листування може вестися мовою країни, водночас кожен документ доповнюється його неофіційним перекладом

Вірча грамота

документ, який засвідчує офіційну місію дипломата.

Підписуються головою держави, що направляє, і надсилаються голові держави, що приймає.

Містить: ім'я і звання відправника, одержувача та дипломатичного представника.

Інколи у вірчій грамоті викладаються в короткій формі мотиви і цілі дипломатичної місії, а також стан дипломатичних стосунків між двома країнами в цей час

Особиста нота

- ✓ Надсилається з надзвичайно важливих питань і містить у собі інформацію про подію особливої політичної ваги (наприклад, зміну державного устрою, оформлення домовленості з того чи іншого важливого питання двосторонніх відносин тощо).
- ✓ Посол чи посланник, який вручив вірчі грамоти главі держави перебування, інформує про це своїх колег по дипломатичному корпусу також особистою нотою.
- ✓ Складають у формі листа, у першій особі від імені того, хто її підписує.
- ✓ Друкується на відповідному нотному бланку з державним гербом і підписом під ним "Міністерство закордонних справ України" або "Посольство України у... (назва країни)".
- ✓ Загальноприйнятий формат ноти - подвійне ліве поле основного тексту

Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет: навч. посіб. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4139.html>

Вербальна нота

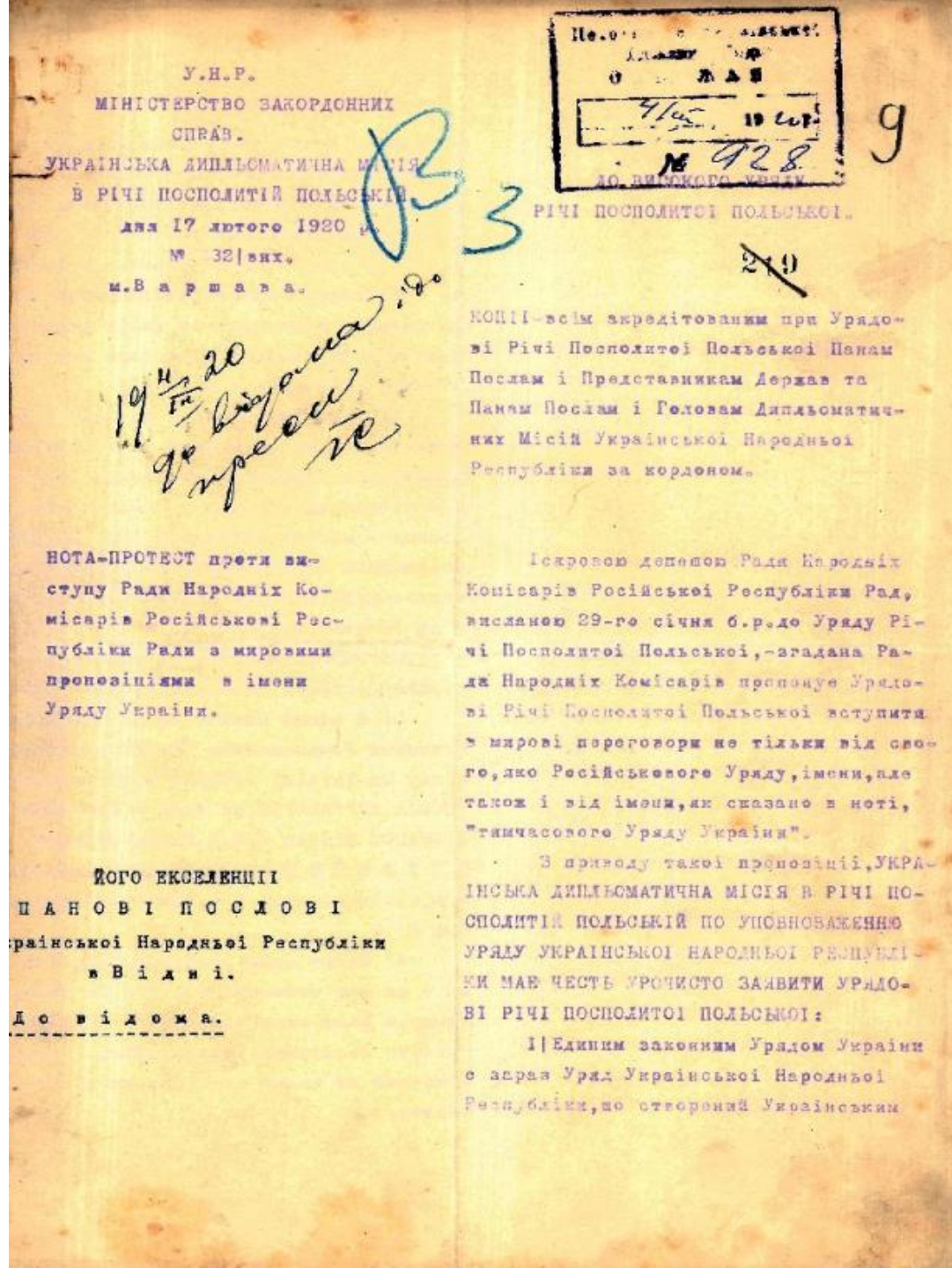
- ❖ Викладаються найрізноманітніші проблеми політичного, економічного, науково-технічного, гуманітарного характеру.
- ❖ Здійснюються запити про візи, повідомляється про дорожньо-транспортні пригоди за участю співробітників посольств, доводиться до відома посольств інформація представницького (протокольного) характеру (про організацію поїздки дипломатів по країні, про запрошення дипломатів на найрізноманітніші заходи - з нагоди національних свят, Нового року, зустрічі з керівником держави тощо).
- ❖ Застосовуються для оформлення домовленості щодо розв'язання найрізноманітніших проблем двосторонніх відносин.
- ❖ Текст складається від третьої особи, друкується на нотному бланку, має вихідний номер і дату відправлення, після тексту ставиться печатка МЗС або дипломатичного представництва, нота не підписується.

Ключові категорії дипломатичних документів

Української дипломатичної місії в Річі Посполитій Польській

проти виступу та ведення мирних переговорів Радою народних комісарів Російської Республіки від імені України.
17 лютого 1920 р.

ЦДАВО України. Ф. 3581. Оп. 1. Спр. 13. Арк. 9
URL: <https://tsdavo.gov.ua/gmedia/33-3581-1-13-9-jpg/>

Пам'ятна записка

- ✓ звернути увагу та підкреслити важливість зробленої під час бесіди заяви або переданого прохання,
- ✓ полегшити подальший розгляд питання,
- ✓ попередити можливість неправильного тлумачення чи розуміння бесіди або усної заяви.

Складається в безособовій формі з уживанням безособових виразів на кшталт: "піднімається прохання", "доводиться користуватися", "повідомляється" тощо, не містить у тексті жодного звернення чи компліменту.

Пишуться на звичайному папері без герба. Адреса та вихідний номер не проставляються; зазначаються лише місто і дата передачі: "м. Київ _____ червня 202_ року". Над текстом записки робиться надпис: "Пам'ятна записка".

Меморандум

- ✓ розглядається фактична сторона того чи іншого питання,
 - ✓ аналізуються його окремі найважливіші аспекти,
 - ✓ викладається аргументація на захист своєї позиції або дискутується позиція протилежної сторони.
-
- ✓ Меморандум може бути додатком до особистої чи вербальної ноти або самостійним документом, що передається особисто чи надсилається кур'єром.
 - ✓ Меморандум як додаток до ноти друкується на нотному папері без герба; номер, печатка, місце і дата відправлення не проставляються.
 - ✓ Меморандум, що вручається особисто, друкується на нотному бланку, але звернення і компліменту немає. Печатка і номер на ньому теж не проставляються, але зазначаються місце і дата відправлення.

Дипломатичний паспорт України

документ, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України під час перетинання державного кордону і перебування за межами України та надає право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

Службовий паспорт України

документ, що посвідчує особу, підтверджує громадянство України під час перетинання державного кордону і перебування за межами України та надає право такій особі на виїзд з України і в'їзд в Україну.

Указ Президента України «Про дипломатичний та службовий паспорти України»

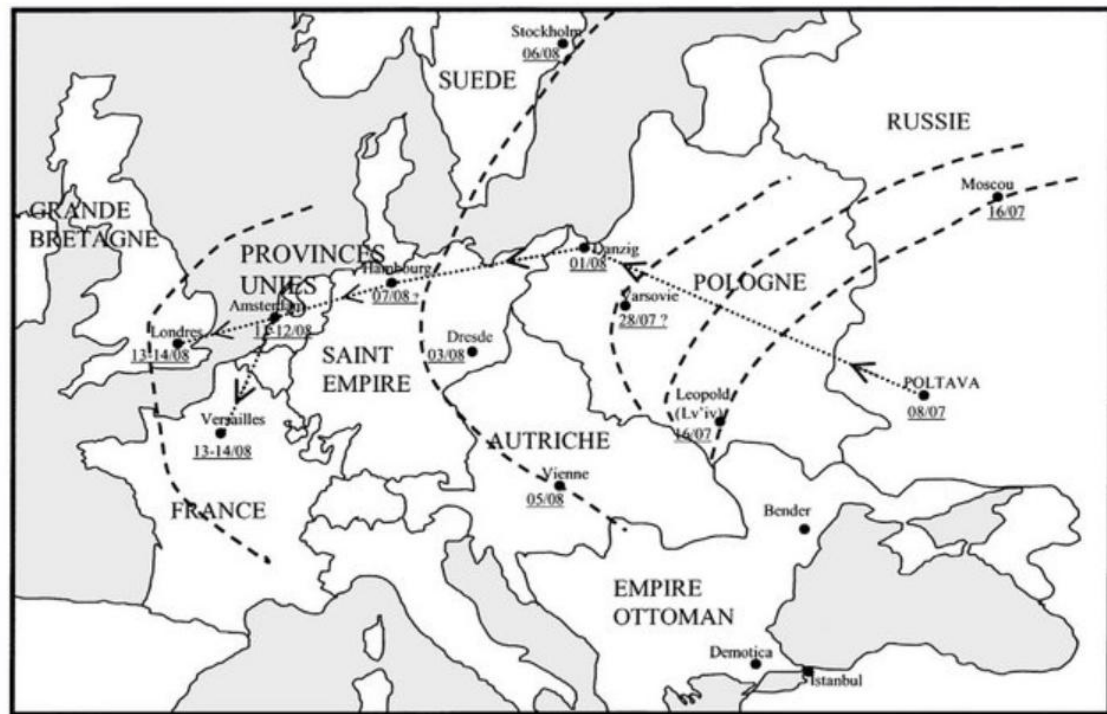
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/2015#Text>

- Поштова служба та кур'єрська доставка, що використовуються для пересилання письмової кореспонденції, поштових карток, бандеролей, дрібних пакетів та періодичних видань.
- Фельд'єгерська служба, яка забезпечує транспортування спеціальної кореспонденції.
- Канали електрозв'язку, через які передаються телеграми, факсограми, телефонограми, а також електронні документи із застосуванням електронного цифрового підпису чи без нього (у сканованій формі).

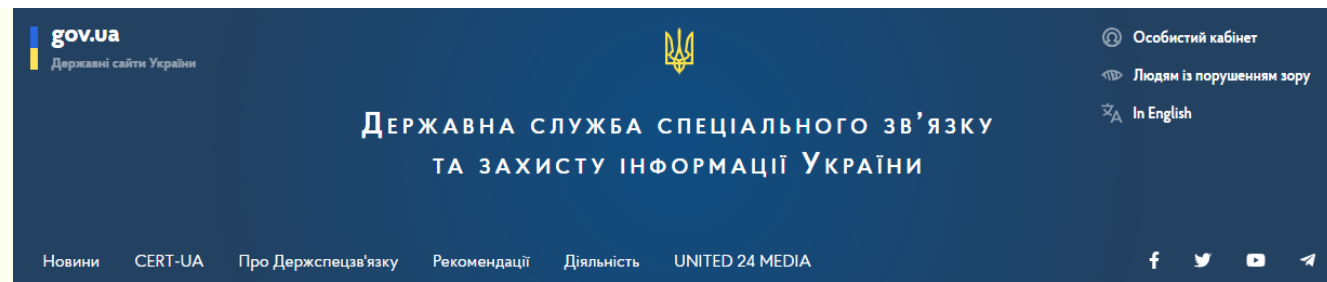
Доставка дипломатичної кореспонденції

Схема поширення Європою новини про битву під Полтавою влітку 1709 року.

—— Ізохронні лінії позначають щотижневне поширення Європою новини з-під Полтави
 Шлях, яким надійшла новина з Полтави до Версаля і Лондона.

Ізборник. URL: <http://litopys.org.ua/rizne/schnaken.htm>

Головне управління та підрозділи урядового фельд'єгерського зв'язку

01.03.2024 07:49

- Головне управління урядового фельд'єгерського зв'язку Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Вінниці
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Дніпрі
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в містах Донецьку та Луганську
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Житомирі
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Запоріжжі
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Івано-Франківську
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Кропивницькому
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Луцьку
- Управління урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Львові
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Миколаєві
- Управління урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Одесі, Автономній республіці Крим та місті Севастополі
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Полтаві
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Рівному
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Сумах
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Тернополі
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Ужгороді
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Харкові
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Херсоні
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Хмельницькому
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Черкасах
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Чернівцях
- Відділ урядового фельд'єгерського зв'язку Держспецзв'язку в місті Чернігові

Доставка дипломатичної кореспонденції

Дипломатичний кур'єр

уповноважена особа, яка має офіційне посвідчення, що підтверджує її статус і надає право здійснювати перевезення дипломатичної пошти

Фельд'єгер

військовий або урядовий кур'єр для доставки важливих, переважно таємних, паперів

ВУЕ. URL: <https://vue.gov.ua>

Закон України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України»

Доставка дипломатичної кореспонденції

ОБОРОНА УКРАЇНИ

ДЕНЬ ТРИСТА П'ЯТИЙ

Зберігання дипломатичної кореспонденції

Дипломатичний архів

зібрання документів офіційного характеру, які безпосередньо пов'язані з діяльністю центрального органу виконавчої влади, що відповідає за формування державної політики у сфері міжнародних відносин.

До його складу входять:

- документи закордонних представництв, консульських установ і постійних представництв при міжнародних організаціях;
- різноманітні матеріали, наприклад, проекти та оригінали міжнародних угод, дипломатичне листування, внутрішньовідомчі акти.

Зберігання дипломатичної кореспонденції

Консульський архів

включає в себе документи, кореспонденцію, реєстри, технічні засоби зберігання і обробки інформації, шифри, коди, а також предмети, призначені для їхньої охорони та зберігання.

До складу архіву входять також книги, фільми, картотеки та матеріали, що стосуються діяльності почесного консульства.

Практичне заняття до теми 3

* Експрес-опитування.

Питання для експрес-опитування

- ✓ Які типи нот найчастіше використовуються у дипломатичній практиці?
- ✓ Які види дипломатичної кореспонденції існують?
- ✓ Які типи офіційних запитів найчастіше використовуються у міжнародних переговорах?
- ✓ Що таке акредитаційний лист?

2. Проблемні питання для обговорення

- ☐ Яке значення має своєчасна відповідь на ноту або меморандум?
- ☐ Яке значення має дипломатична кореспонденція у вирішенні міжнародних питань?
- ☐ Як змінюється характер дипломатичної кореспонденції в умовах глобалізації?
- ☐ Яка роль офіційних запитів та відповідей у підготовці до міжнародних переговорів?
- ☐ Які помилки найчастіше допускаються під час оформлення акредитаційних листів?
- ☐ Як змінюється використання нот та меморандумів в епоху електронної дипломатії?
- ☐ Які помилки найчастіше допускаються під час оформлення офіційних запитів та відповідей?

Практичне заняття до теми 3

* Захист індивідуальних дослідницьких проєктів

Теми індивідуальних дослідницьких проєктів:

- Основні вимоги до оформлення нот та меморандумів.
- Вимоги до мови та стилю дипломатичної кореспонденції.
- Помилки, які найчастіше допускаються під час складання дипломатичної кореспонденції.
- Вимоги до оформлення акредитаційного листа.
- Різниця між дипломатичним паспортом та службовим паспортом.

* Питання для самостійної роботи студентів

- ❖ Проаналізуйте та опишіть різницю між нотою та меморандумом у дипломатичній практиці.
- ❖ Розкрийте основні принципи дипломатичної кореспонденції, опишіть особливості дипломатичної кореспонденції в електронну епоху.
- ❖ Як формуються офіційні запити, щоб отримати необхідну інформацію?
- ❖ Як готуються відповіді на офіційні запити?
- ❖ Яка функція дипломатичного паспорта і хто має право на отримання дипломатичного паспорта?
- ❖ Які привілеї надаються власникам дипломатичних паспортів?
- ❖ Яка процедура вручення акредитаційного листа?
- ❖ Яке значення має акредитаційний лист для встановлення дипломатичних відносин?
- ❖ Опишіть особливості акредитаційних листів різних країнах.

* Опрацюйте додаткове джерело для ознайомлення з темою лекції:

Місця пам'яті української дипломатії: енциклопедичний довідник / заг. ред. І. Матяш. Київ: Горобець, 2022. 672 с. URL: <http://surl.li/rpepeg>.

